

> Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Colleges van Bestuur van de bekostigde hogescholen
Directies van de aangewezen hogescholen
Besturen van de BVE-instellingen

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

B.A. Broerse

T +31-70-412 4073
b.a.broerse@minocw.nl
IPC 2250

Onze referentie

HO&S/BL/2010/209006

Bijlagen

3

Datum **31 MEI 2010**
Betreft Vierde ronde pilots Associate-degreeprogramma's; beoordelingskader
deelronde 4B

Geacht College, Geachte Directie,

Hiermee informeer ik u, mede namens de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, over de uitgangspunten en de procedure voor de vierde ronde pilots met Associate-degreeprogramma's (Ad) wat betreft deelronde 4B.

Ter inleiding

Deze brief en bijlagen bevatten de benodigde informatie voor de voorbereiding van aanvragen voor pilots met Ad-programma's in het kader van deelronde 4B. Bedoelde pilots worden onder integrale verantwoordelijkheid van een hogeschool deels op locatie van een BVE-instelling ingericht en kenmerken zich door een intensieve samenwerking tussen hogeschool en BVE-instelling(en) vanuit een zo gelijkwaardig mogelijke rol. Deze rol betreft de ontwikkeling van het curriculum, het detecteren van de werkveldbehoefte, het verzorgen van het onderwijs en de begeleiding van de studenten. Met deze pilots zal worden onderzocht of de andere organisatorische setting van de Ad positieve effecten heeft op het studiesucces van mbo'ers die rechtstreeks naar de Ad doorstromen, meer flexibiliteit brengt in studiemogelijkheden en of een fijnmaziger geografische spreiding resulteert in een betere ontsluiting van de Ad voor werkenden.

Over de deelname aan deelronde 4A heb ik de hogescholen geïnformeerd bij brief van 19 april 2010, kenmerk HO&S/BL/2010/203379.

Rond de jaarwisseling 2009/2010 is mede op initiatief van LEIDO, betrokken bij de *Ad-monitor*, een inventarisatie in gang gezet van mogelijke aanvragen voor de vierde pilotronde en is tevens informatie verstrekt over het beoordelingskader, dat in grote lijnen identiek is aan dat voor de eerder geprogrammeerde tweede pilotronde. Instellingen hebben zo tijdig gelegenheid gehad zich voor te bereiden.

Op 21 april 2010 heeft de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een informatiebijeenkomst voor hogescholen en BVE-instellingen gehouden over het beoordelingsproces voor deelronde 4B. Bij die gelegenheid is het NVAO-protocol toegelicht en is van de kant van OCW ingegaan op de overige onderdelen van het beoordelingskader en de tijdplanning. Een verslag van de bijeenkomst en

de NVAO-presentatie kunt u desgewenst raadplegen via de website van LEIDO (www.leido.nl).

Datum

Onze referentie
HO&S/BL/2010/209006

Voor de nu aan de orde zijnde maximaal 20 pilots is het door de eerder besloten ontkoppeling van de deelrondes 4A en 4B praktisch gezien niet meer realistisch te koersen op een start van de pilots in het studiejaar 2010/2011. De planning is er nu op gericht de pilots bij de aanvang van het studiejaar 2011/2012 te realiseren, waarbij in afwijking van eerdere berichten nu wordt uitgegaan van één cohort.

Algemene Maatregel van Bestuur

Wat betreft het instrumentarium om de intensieve samenwerking tussen een hogeschool en een BVE-instelling mogelijk te maken zal ik in een later stadium een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) nemen op basis van artikel 1.7a van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Vooruitlopend op deze AMvB schets ik de contouren als oriëntatie bij de voorbereiding van uw aanvragen voor deelronde 4B. Elementen die aan de orde komen zijn:

1. de mogelijkheid om maximaal het eerste deel (de helft van de studielast) van het Ad-curriculum, onder handhaving van de integrale verantwoordelijkheid van de hogeschool, feitelijk te laten verzorgen door de BVE-instelling;
2. het onderling kunnen verrekenen van de rijksbijdrage voor het uitbestede deel van de Ad en
3. de mogelijkheid om tot maximaal de helft van het Ad-curriculum zonder een beoordeling op doelmatigheid in een andere gemeente, zijnde een BVE-locatie, te vestigen dan waar de hogeschool de desbetreffende bacheloropleiding reeds verzorgt. In de *Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs* van 2009 is deze norm begrensd tot een derde deel van de Ad en dat kan in deze situatie als te beperkend worden ervaren.

Voor de goede orde merk ik hierbij op dat besluitvorming over de aanvragen in het kader van deelronde 4B eerst mogelijk is nadat de eerdergenoemde AMvB in werking is getreden. Daarom kan ik thans geen precieze beslistermijn aangeven.

Uitbreiding Ad-aanbod in de pilotfase

De tussenevaluatie van de pilots met de Ad in het hbo laat een positief beeld zien, zoals verwoord in de beleidsreactie van de voormalige minister van OCW, Plasterk aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 16 oktober 2009, kenmerk HO&S/BL/154602. Over deze beleidsreactie is op 29 oktober 2009 algemeen overleg met de Tweede Kamer gevoerd, waarbij de Kamer heeft ingestemd met het voorstel om het aanbod van Ad's in de pilotfase - in afwachting van de latere besluitvorming over definitieve invoering van de Ad - uit te breiden met onder meer een nieuwe (vierde) ronde Ad-pilots. Deze uitbreiding is geboden om een aantal redenen: het belang van opscholing van werkenden waardoor hun inzetbaarheid verbetert, de bestrijding van (jeugd)werkloosheid, de flexibilisering van de arbeidsmarkt en de toename van de instroom naar het hbo door verruiming van studiemogelijkheden.

Sinds het studiejaar 2006/2007 zijn in totaal 3 pilotrondes 92 Ad's gerealiseerd. Komende zomer zal ik besluiten nemen over de start van nog eens 40 pilots in het kader van deelronde 4A. Afgesproken is de pilots te evalueren alvorens een besluit te nemen over een definitieve invoering. Bij de start van de eerste pilots is daartoe de *Ad-monitor* in gang gezet die de 92 pilots, gerealiseerd in de rondes 1, 2A, 2B en 3, tot eind 2010 zal volgen. Daarna worden in de eindevaluatie, die najaar 2010 gereed zal zijn, de lange termijneffecten van de 92 pilots gezien. Vooral het effect op het rendement van de hbo-bachelorfase en de positie van de afgestudeerde Ad'ers zijn punten van belang. Verder wordt aan een aantal facetten extra aandacht besteed: doorstroom van de Ad'er binnen de bacheloropleiding, de bekendheid van het bedrijfsleven met de Ad en de communicatie tussen hogescholen en bedrijven, de rol van de BVE-instellingen wat betreft de bestaande Ad's, waarbij de Ad (deels) wordt verzorgd op de locatie van een BVE-instelling.

Verder merk ik op dat de positionering van de Ad onderhevig kan zijn aan de besluitvorming over de aanbevelingen in het advies van de Commissie Veerman over de toekomstbestendigheid van het Nederlandse stelsel van hoger onderwijs op de langere termijn.

Datum

Onze referentie
HO&S/BL/2010/209006

Inrichting deelronde 4B

Thans nodig ik de hogescholen uit om samen met hun BVE-partner(s) aanvragen te doen voor de in de eerdergenoemde beleidsreactie genoemde 20 pilots (deelronde 4B). De informatie die u mogelijk eerder hebt verstrekt in het kader van de inventarisatieronde geldt niet als formele aanvraag. Het gaat in deze deelronde om Ad's die in intensieve samenwerking tussen een hogeschool en een BVE-instelling deels op BVE-locatie worden verzorgd, die gespreid zijn over verschillende hbo-sectoren, instellingen en regio's met een start bij de aanvang van het studiejaar 2011/2012 of zoveel eerder als mogelijk is. Ook deelronde 4B is met name bedoeld om extra accenten te leggen op maatschappelijke knelpuntsectoren zoals gezondheidszorg en techniek en om aangewezen hogescholen ruimte te geven een groter aandeel in het aanbod van Ad's te realiseren. De uiterste datum waarop de aanvragen voor deelronde 4B door de NVAO moeten zijn ontvangen is **vrijdag 1 oktober 2010**.

In kort bestek geef ik aan wat de belangrijkste verschillen en overeenkomsten zijn ten opzichte van de opzet van de vorige pilotrondes:

1. deze vierde ronde is net als de eerste en de tweede ronde een brede ronde, dat wil zeggen dat de hogescholen worden uitgenodigd voor alle sectoren met voorstellen te komen, waarbij bij de toekenning prioriteit wordt gegeven aan eerdergenoemde maatschappelijke knelpuntsectoren;
2. het is, net als in de derde ronde, mogelijk om aanvragen in te dienen voor pilots binnen lerarenopleidingen voor zover deze zijn gericht op de functie van onderwijsondersteuner van het hogere niveau ten behoeve van het voortgezet onderwijs of het beroepsonderwijs;
3. maximaal het eerste deel van het curriculum (de helft van de studielast van de Ad) dient te worden ingericht op (een) locatie van de BVE-instelling die voor betreffende Ad met de hogeschool samenwerkt;
4. het is mogelijk een Ad (tevens) in een andere gemeente te vestigen dan waar de betrokken bacheloropleiding blijkens het Croho wordt verzorgd. Op grond van eerdergenoemde AMvB zal erin worden voorzien dat tot

maximaal de helft van de studielast van de Ad (inclusief stages en afstudeerprojecten) zonder doelmatigheidsbeoordeling kan worden verzorgd in een andere gemeente dan waar de bacheloropleiding is gevestigd. Voor het beroepsuitoefeningsdeel van een duaal ingerichte Ad (mits de student dit deel op individuele basis doorloopt) gelden geen beperkingen ter zake van de doelmatigheid.

Datum

Onze referentie
HO&S/BL/2010/209006

Indien een bekostigde hogeschool meer dan de helft van de studielast van de Ad in een andere gemeente wil verzorgen, is toestemming van de minister noodzakelijk in het kader van de beoordeling van de doelmatigheid. Deze beoordeling vindt plaats als onderdeel van de besluitvormingsprocedure over een aanvraag voor het pilotproject;

5. bij de beoordeling van een aanvraag voor een pilotproject wordt tevens het voornemen betrokken van een bekostigde hogeschool om voor een bestaand vergelijkbaar Ad-programma een nieuwe vestigingsplaats te realiseren, indien dergelijke voornemens in dezelfde periode voorliggen. Deze samenhangende beoordeling moet ervoor zorgen dat een beheerste 'uitrol' van Ad-voorzieningen zoveel mogelijk gewaarborgd is.

Bijlagen beoordelingskader en procedure

Tezamen met deze brief ontvangt u drie bijlagen, waarin het beoordelingskader en de procedure zijn opgenomen:

1. bijlage 1 is het *Beoordelingskader vierde ronde pilots Associate-degreeprogramma's (deelronde 4B)*;
2. bijlage 2 is het *Protocol toetsing Associate-degreeprogramma BVE-instelling – hogeschool* van de NVAO van 6 april 2010;
3. bijlage 3 betreft het overzicht *Procedure en gevraagde informatie vierde ronde pilots Associate-degreeprogramma's (deelronde 4B)*.

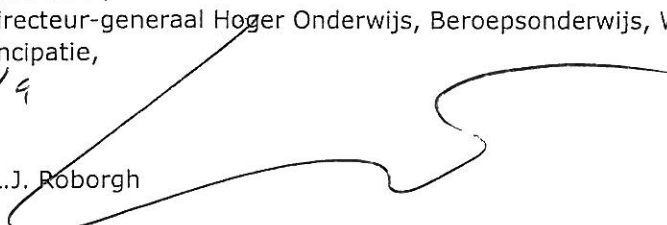
Kortheidshalve volsta ik met te verwijzen naar de inhoud van genoemde bijlagen.

Ik wens u veel succes bij de verdere voorbereiding van uw aanvragen.

Een afschrift van deze brief heb ik gezonden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, de Commissie Associate degree, de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs, de Dienst Uitvoering Onderwijs-Groningen, de HBO-raad, PAEPON, de MBO Raad, de AOC Raad, MKB-Nederland, ISO, LSVb en LEIDO.

Met vriendelijke groet,

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart,
namens deze,
de directeur-generaal Hoger Onderwijs, Beroepsonderwijs, Wetenschap &
Emancipatie,

5/9

Dr. L.J. Roborgh

Bijlage 1

Beoordelingskader vierde ronde pilots Associate-degreeprogramma's (deelronde 4B)

Artikel 1 *Begripsomschrijving*

In dit beoordelingskader wordt verstaan onder:

- een pilotproject: een pilot met één Associate-degreeprogramma (Ad) van één hogeschool dat in samenwerking met een BVE-instelling wordt verzorgd;
- een Ad-programma: één Ad-programma als bedoeld in artikel 7.8a, eerste lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW), binnen één bacheloropleiding van één hogeschool, ongeacht het aantal vestigingsplaatsen van het Ad-programma;
- vierde ronde pilots: de uitbreiding van het huidige aantal Ad-programma's, zoals aangekondigd in de beleidsreactie op de Tussenevaluatie van de pilots met Ad-programma's in het hbo (OCW-brief van 16 oktober 2009, kenmerk HO&S/BL/154602);
- deelronde 4B: de algemene deelronde pilots met maximaal 20 Ad-programma's die bij hogescholen worden ingericht met beoogde start bij aanvang van het studiejaar 2011/2012 of zoveel eerder als mogelijk is en waarvan het onderwijs tot ten hoogste de eerste helft van het aantal studiepunten van het Ad-programma door een BVE-instelling op een BVE-locatie wordt verzorgd onder integrale verantwoordelijkheid van de betreffende hogeschool. Betreffende Ad-programma's hebben een tijdelijke status totdat zij in 2014 zijn geëvalueerd en daarover besluitvorming heeft plaatsgevonden;
- deelronde 4A: de algemene deelronde pilots met maximaal 40 Ad-programma's die bij hogescholen worden ingericht met beoogde start in het studiejaar 2010/2011 of ten laatste bij de aanvang van het studiejaar 2011/2012;
- hogeschool: een hogeschool als bedoeld in artikel 1.8 of in artikel 1.11 van de WHW;
- BVE-instelling: een regionaal opleidingscentrum als bedoeld in artikel 1.3.1 van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB), een vakinstelling als bedoeld in artikel 1.3.2a van de WEB en een agrarisch opleidingscentrum als bedoeld in artikel 1.3.3 van de WEB.

Artikel 2 *Uiterste indieningdatum*

De uiterste indieningdatum voor aanvragen voor een pilotproject in het kader van deelronde 4B is **vrijdag 1 oktober 2010**. De aanvragen zijn een gezamenlijk initiatief van een hogeschool en van de BVE-instelling die als samenwerkingspartner van de hogeschool optreedt. Uiterlijk rond de jaarwisseling 2010/2011 besluit de staatssecretaris van OCW, respectievelijk de minister van LNV over deze aanvragen. Over de precieze termijn van besluitvorming worden nadere mededelingen gedaan, zodra bekend is wanneer de voorgenomen Algemene Maatregel van Bestuur, die voor deze pilots noodzakelijk is, in werking kan treden.

Artikel 3 *Voorwaarden, criteria en uitgangspunten voor toekenning van een pilotproject*

Bij de beoordeling van een aanvraag voor een pilotproject in het kader van deelronde 4B worden de volgende voorwaarden gehanteerd:

- A. De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) heeft positief geadviseerd over het Ad-programma. Het *Protocol toetsing Associate-degreeprogramma BVE-instelling – hogeschool* van de NVAO van 6 april 2010 vormt de basis voor de beoordeling door de NVAO.
- B. Indien het Ad-programma gericht is op het beroep van Onderwijsondersteuner van het hogere niveau en derhalve deel uitmaakt van een hbo-bacheloropleiding leidend tot een onderwijsbevoegdheid, dan is deze bevoegdheid uitsluitend gericht op het voortgezet onderwijs of het beroepsonderwijs.
- C. Indien de bekostigde hogeschool het Ad-programma (tevens) in een andere gemeente wil vestigen dan waar de betreffende bacheloropleiding wordt verzorgd, heeft de staatssecretaris van OCW, respectievelijk de minister van LNV ingestemd met het voornemen daartoe van het instellingsbestuur, zoals is bepaald in de artikelen 5.1 en 5.2 van de *Beleidsregel doelmatigheid*

hoger onderwijs van 17 juni 2009. De indiening van het voornemen bij de staatssecretaris van OCW, respectievelijk de minister van LNV (per adres Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO), Postbus 85498, 2508 CD Den Haag) vindt gelijktijdig plaats met de indiening van de aanvraag voor deelname aan een pilotproject met betreffend Ad-programma. De beoordeling van het voornemen tot vestiging in een andere gemeente geschiedt parallel met de besluitvorming over de aanvraag voor het Ad-programma.

- D. Tevens worden bij de beoordeling van de aanvraag voor een pilotproject betrokken de voornemens van bekostigde hogescholen om een met de aanvraag vergelijkbaar en reeds in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho) geregistreerd Ad-programma te vestigen in één of meer andere gemeenten, indien betreffende voornemens gelijktijdig voorliggen met de aanvraag voor betreffend pilotproject. Deze samenhangende beoordeling is noodzakelijk om een zo beheerst mogelijke 'uitrol' van Ad-programma's te bevorderen, waarbij niet concurrentie tussen de hogescholen maar het voorzien in de maatschappelijke behoefte aan een Ad-programma uitgangspunt is. Invalshoeken bij deze samenhangende beoordeling van aanvragen voor nieuwe pilotprojecten en voornemens voor een nieuwe vestigingsplaats voor bestaande Ad-programma's zijn:
- * een robuuste en evenwichtige Ad-infrastructuur met een passende geografische spreiding die tevens voorziet in voldoende toegankelijkheid (bereikbaarheid) voor de deelnemers;
 - * een zo goed mogelijke benutting van de bestaande Ad-infrastructuur;
 - * een doelmatige taakverdeling tussen de hogescholen voor betreffende Ad-disciplines;
 - * het stimuleren van doorlopende leerlijnen (in regio's) tussen het mbo-4 en het hbo.
- E. De hogeschool die samen met de BVE-instelling een aanvraag indient voor een gezamenlijk pilotproject in het kader van deelronde 4B heeft voor het betreffende Ad-programma geen aanvraag ingediend voor een pilotproject in het kader van deelronde 4A.
- F. De hogeschool en de samenwerkende BVE-instelling zijn bereid om, zonder daarvoor kosten in rekening te brengen, de benodigde bijdrage te leveren aan en gegevens te leveren voor het evaluatietraject dat voor de 20 Ad-programma's van deelronde 4B wordt ingericht. Over de specificatie van de gegevens zal op een later moment informatie worden gegeven.

Naast de hiervoor genoemde voorwaarden, worden de volgende criteria gehanteerd bij de keuze welke aanvragen kunnen worden toegekend:

- G. Het betreffende Ad-programma biedt kans op instroom van doelgroepen die traditioneel minder snel voor het hoger onderwijs kiezen.
- H. Er is sprake van een intensieve betrokkenheid van één of meerdere BVE-instellingen bij de inrichting, de uitvoering en de evaluatie van het Ad-programma, waarbij de hogeschool en de BVE-instelling(en) vanuit een zo gelijkwaardig mogelijke rol samenwerken. De instellingen leggen hun samenwerking vast in een samenwerkingsovereenkomst. Deze overeenkomst is ook de basis voor de advisering door de NVAO wat betreft de onderwerpen 'Inzet van Personeel', 'Voorzieningen', 'Interne Kwaliteitszorg', en 'Conditie voor Continuïteit'.

Naast de genoemde voorwaarden en criteria, gelden bij het beoordelen van de aanvragen de volgende uitgangspunten:

- I. Aanvragen voor Ad-programma's die:
- onderdeel zijn van hbo-bacheloropleidingen die worden gerekend tot maatschappelijke knelpuntsectoren, dat wil zeggen bacheloropleidingen met een bèta- of technisch profiel (en dus de Croho-onderdelen Techniek, Landbouw en natuurlijke omgeving of Natuur komen)¹ alsmede bacheloropleidingen behorend tot het Croho-onderdeel Gezondheidszorg en die
 - positief scoren op de voorwaarden en criteria A, B, C, D, E, F, G en H zullen gehonoreerd worden indien en voorzover dat mogelijk is gegeven uitgangspunt K en de uitgangspunten van spreiding over de onderwijssectoren en onderwijsinstellingen (I en J).

¹ Ad-programma's die deel uitmaken van hbo-bacheloropleidingen uit de sectoren Techniek, Landbouw en natuurlijke omgeving of Natuur zonder bèta-technisch profiel, vallen dus niet onder dit regime.

Reden voor deze keuze is de behoefte aan meer instroom in de bèta- en technische en gezondheidszorgopleidingen in het hoger onderwijs.

- J. Uitgangspunt is een redelijke spreiding van de Ad-programma's over de onderwijssectoren (onderdelen in het Croho).
Daarbij wordt rekening gehouden met de diversiteit in opleidingen in de sector, de omvang van de sector en het aantal ingediende aanvragen per sector.
- K. Uitgangspunt is een redelijke spreiding van de Ad-programma's over de hogescholen, mede gelet op de spreiding van de bestaande Ad-programma's met inbegrip van de Ad-programma's die alsdan in het kader van deelronde 4a zijn gehonoreerd.
Op die manier kan ervaring worden opgedaan met Ad-programma's in verschillende contexten (bijvoorbeeld regio's, typen hogescholen, zijnde bekostigde en aangewezen hogescholen).
- L. De vierde ronde pilots- dat wil zeggen de deelrondes 4A en 4B tezamen – bestaat uit maximaal 60 pilots onder te verdelen in maximaal 40 pilots in deelronde 4A en maximaal 20 pilots in deelronde 4B.
- M. Indien meerdere aanvragen voorliggen voor qua inhoud vergelijkbare Ad-programma's, zal bij de beoordeling doorslaggevend gewicht worden toegekend aan de mate waarin wordt voldaan aan de criteria bedoeld in dit artikel 3.
- N. Indien de betrokken BVE-instelling een opleiding op niveau mbo-4 verzorgt die in het kader van een zogeheten aangepast arrangement onder geïntensiveerd toezicht van de Inspectie van het Onderwijs staat (vanwege kwaliteitstekort of tekortkomingen in de examens) en die opleiding programmatisch gezien naar de mening van de minister inhoudelijk vergelijkbaar moet worden geacht met het gevraagde Ad-programma, zal de aanvraag niet kunnen worden gehonoreerd.

Artikel 4 *Gevraagde informatie*

In het document *Procedure en gevraagde informatie vierde ronde pilots Associate degreeprogramma's, deelronde 4B* is aangegeven welke informatie, gegevens en stukken de hogeschool dient aan te leveren om een beoordeling op de hiervoor geschetste voorwaarden, criteria en uitgangspunten mogelijk te maken.

De Commissie Associate degree, ingesteld bij besluit van de minister van OCW van 17 november 2009, kenmerk HO&S/BL/165742, zal de ingediende pilootaanvragen beoordelen en de staatssecretaris van OCW, respectievelijk de minister van LNV daarover adviseren. De commissie kan de hogeschool om aanvullende informatie verzoeken of zonodig een hoorzitting houden. De commissie bepaalt vooraf welke personen en/of organisaties zij wenst te spreken. Zij zal dit doen in overleg met de betrokken hogeschool.

Samenloop Ad-pilot en experiment open bestel

Indien een aanvraag betrekking heeft op een bacheloropleiding waarvoor de hogeschool ook deelneemt aan het experiment open bestel in het hoger onderwijs, dan is het niet meer uitgesloten dat er binnen diezelfde opleiding ook een Ad-programma kan worden gerealiseerd.

Toelichting: in de brieven van de voormalige staatssecretaris van OCW de heer Rutte van 31-12-2005 (PLW/2005/104399) en 1-06-2006 (PLW/2006/46867) was bepaald dat er om onderzoekstechnische redenen geen samenloop mogelijk was. Vanwege de verstreken periode van de experimenten, is deze uitsluitingsclausule niet meer opportuun.

-0-0-0-0-